

Bilda nytt team?

– The big five kan ge hjälp

Har man jobbat i resebranschen känner man till The big five i anslutning till safariresor till Afrika. Det handlar då om Afrikas största djur - lejon, elefant, leopard, noshörning och afrikansk buffel. The big five används även inom andra områden, exempelvis i USA för att benämna landets fem största oljebolag.

Denna gång handlar det dock om något helt annat - nämligen om faktorsmodellen The big five inom psykologin. Modellen har blivit alltmer populär och praktiskt användbar i arbetslivet på senare år. Olika versioner och varianter används flitigt i rekryteringstester, inom idrotten och andra områden där man är intresserad av hur människor uppför sig, varför de uppför sig på olika sätt och vilka skillnader som finns mellan olika personlighetstyper. Relevanta frågor när man ska sätta ihop ett team inom idrotten eller på arbetsplatsen och när man rekryterar deltagare till ett projekt.

Begreppet The big five började utvecklas under 1970-talet av forskare

på universitetet i Oregon och många har följt efter sedan dess. Nya rön har kommit från olika håll och – som alla kära barn – har modellen fått många olika namn. I grunden verkar de flesta vara överens om att i människans personlighet finns fem grundläggande personlighetsdrag. Detta är naturligtvis en generalisering, men många forskare påstår idag att The big five-dimensionerna är universella och gäller för alla människor oavsett kultur eller språk.

Dimensionerna kan på svenska översättas till: utåtvändhet, anspändhet, öppenhet, pålitlighet och empati. Varje begrepp inkluderar olika aspekter, exempelvis anspändhet – på engelska Neuroticism – handlar om emotionell instabilitet, spänning och ångest. Öppenhet inkluderar faktorer som att ha ett brett spektrum av intressen, vara kreativ och insiktsfull.

Forskningen om The big five visar att det mesta handlar om kemi och fysiska egenskaper i hjärnan. Man har kommit fram till att exempelvis Dopamin är kopplad till utåtvändhet och Serotonin till regleringen

av humöret. Impulskontrollen som har med pålitlighet att göra är kopplad till Cortex som kontrollerar funktionerna i hjärnans högre halva. Intressant är också att personlighetsdragen utvecklas med åldern, att de är genetiskt betingade och att miljön inte verkar spela någon större roll. En spännande forskning som har gett mängder av praktiska tillämpningar. Vi tänker inte på det i vårt dagliga liv, men det handlar om viktiga kunskaper för oss alla i arbetslivet. Tänk om man hade bättre koll på varför arbetskamraterna eller kunderna uppför sig som de gör i olika situationer. Och inte minst om det finns något vi kan göra för att förändra vårt eget uppförande gentemot andra!

Isabel Andersson arbetar genom sitt företag Meetings Öresund med affärs- och projektutveckling och internationalisering. Bland annat driver Isabel nätverket Skånska Möten och är aktiv medlem i MPI Denmark.

